

H

Αθήνα εξελίσσεται κι αλλάζει. Αντί, όμως, να ξεφορτώνεται το τσιμέντο, μερικές φορές χάνει μνημεία. Θα τη γλιτώσουν τα διατηρητέα της Δ. Αρεοπαγίτου που «κρύβουν την Ακρόπολη» από το καφέ του νέου μουσείου;

Δεν χρειάζεται να είσαι ειδικός για να θαυμάσεις την οικία Κουρεμένου στη Δ. Αρεοπαγίτου. Στις 30 Αυγούστου, με τις πυρκαγιές σε εξέλιξη, την αρχαία Ολυμπία να θυμίζει κρανίου τόπο και τη Βουλή κλειστή, ο τότε Υπ.Πο. Γιώργος Βουλγαράκης διέγραψε από το χάρτη των μνημείων παγκόσμιας κληρονομιάς το διατηρητέο της Δ. Αρεοπαγίτου 17. Η ίδια πολιτική αρχή που, πριν από 20 χρόνια, το κήρυξε μνημείο-έργο τέχνης τώρα το αποχαρακτήρισε με σκοπό την κατεδάφισή του. Σκοπός ήταν η απρόσκοπη οπτική επαφή του νέου μουσείου της Ακρόπολης με τον ιερό βράχο.

Η απρόσκοπη θέα του μουσείου (και δη της αίθουσας των γλυπτών) προς την Ακρόπολη είναι απολύτως εξασφαλισμένη. Μόνο από την άκρη της υπαίθριας εξέδρας του εστιατορίου εμποδίζεται η θέα. Μήπως η φασαρία γίνεται για να έχει «πιάτο» την Ακρόπολη ο τουρίστας που θα πίνει το καφεδάκι του; Η τραγική ειρωνεία είναι ότι αυτός ακριβώς ήταν και ο λόγος που επιτράπηκε η ανέγερση του μουσείου από το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο (ΚΑΣ) και το Συμβούλιο της Επικρατείας, όταν



Δ. Αρεοπαγίτου 17 Μπουλντόζα στην τέχνη

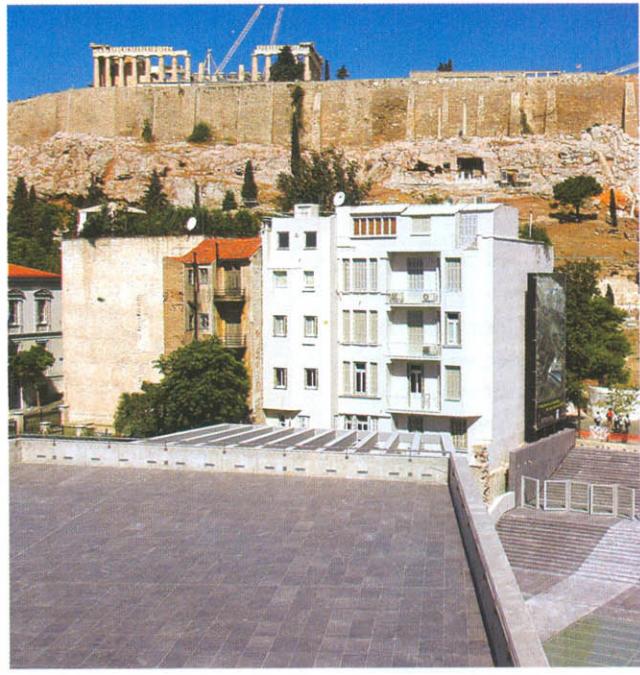
ΚΕΙΜΕΝΟ | ΝΤΙΝΑ ΚΑΡΑΤΖΙΟΥ (karatziu@enet.gr)

έκρινε αιτήσεις ακυρώσεων κατά της κατασκευής του μουσείου: συγκεκριμένα, αναφέρεται σε σειρά αποφάσεων, το μουσείο «δεν θα είναι ορατό από την οδό Δ. Αρεοπαγίου... Και, συνεπώς, δεν επιβαρύνει τα μνημεία και τα διατηρητέα κτήρια, αφετέρου δε η υψομετρική του θέση και η απόστασή του από την Ακρόπολη δεν αλλοιώνει το χαρακτήρα της περιοχής».

«Κάποιοι εκπρόσωποι της Πολιτείας δείχνουν να πιστεύουν ότι η αποκάλυψη του μουσείου από τη Δ. Αρεοπαγίου θα φέρει πιο πολύ τουρισμό και πιο πολλά έσοδα» λέει ο Ιωσήφ Ευφραιμίδης, μέλος του Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς, της Ελληνικής Εταιρείας για την Προστασία του Περιβάλλοντος και της Πολιστικής Κληρονομιάς. Και προσθέτει: «Η Ακρόπολη, όμως, δεν πρέπει να χρησιμοποιείται ως εμπορεύσιμο είδος. Αντιρροσωπεύει διαχρονικές αξίες, όπως η αρμονία, το μέτρο, η διαβούλευση, τις οποίες οφείλουμε να διαφυλάξουμε και να σεβαστούμε».

Στα έργα του υπουργείου αντιτίθενται σφόδρα όλοι όσοι έχουν δικαίωμα λόγου σε ζητήματα αρχιτεκτονικής και πολεοδομίας: η Ενωση Αρχιτεκτόνων (ΣΑΔΑΣ), το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος (ΤΕΕ), ο Οικολογικός Πολεοδόμων, οι Αρχιτεκτονική Σχολές του ΕΜΠ και Πολυτεχνείου Πατρών, το Διεθνές Συμβούλιο Μουσείων και Τοποθεσιών και, εσχάτως, 341 μέλη του επιστημονικού προσωπικού του ΥΠΠΟ. Σκληρή είναι και η ανακοίνωση του ΣΑΔΑΣ: «Η απόφαση της κατεδάφισης εμφανίζει τον υπουργό να ακολουθεί τη λογική του κοινού αυθαιρετούχου, που επωφελείται των ανωμάλων περιστάσεων για να παρανομεί. Χρησιμοποιώντας πα-

Δεκάδες χιλιάδες πολίτες, εκατοντάδες σχετικοί επιστήμονες και δεκάδες ελληνικοί, ξενοι και διεθνείς οργανισμοί για την αρχιτεκτονική και την πολεοδομία επιμένουν πως τα δύο κτήρια της Διονυσίου Αρεοπαγίου δεν πρέπει να κατεδαφιστούν, ακριβώς όπως προέβλεπε και ο διαγωνισμός για την ανέγερση του νέου μουσείου της Ακρόπολης. Υπογραμμίζουν δε ότι η κατεδάφιση μόνο σκοπό έχει την απρόσκοπη θέα από την άκρη του εστιατορίου!



Ιδού η αισθητική όχλος! Οχι μόνο φαίνεται ολόκληρη η Ακρόπολη, αλλά και οι πίσω όψεις των κτηρίων μπορούν άνετα να κρυφτούν με μερικά κυπαρίσσια ή άλλα δέντρα, όπως αυτά που υπάρχουν στη Δ. Αρεοπαγίου.

ραπλανητικά επιχειρήματα περί δήθεν... αποκάλυψης νέων αρχαιοτήτων με την κατεδάφιση των κτηρίων ή της οπτικής επαφής του Νέου Μουσείου της Ακρόπολης με τον Παρθενώνα, αιτιολογεί απλουστευτικά την κατεδάφιση. Παράλληλα, προκαλεί την κατάρρευση του μετώπου της Δ. Αρεοπαγίου».

«Κάτω τα χέρια από τη Δ. Αρεοπαγίου 17» διατυπώνιζε ένα άρθρο στο δελτίο του ΤΕΕ τον Σεπτέμβριο. Το διατηρητέο στον αριθμό 17, το οποίο κτίστηκε το 1930, «είναι αναμφισβήτητα ένα από τα πιο αξιόλογα δείγματα art deco στην ελληνική πρωτεύουσα, που έτσι κι αλλιώς δεν διαθέτει πλούσιο αρχιτεκτονικό υλικό του ρυθμού αυτού» μας λέει η Μάρω Καρδαμίτση-Αδάμη, καθηγήτρια της Αρχιτεκτονικής του ΕΜΠ.

Εργο του σπουδαίου βορειο-

ηπειρώτη αρχιτέκτονα Βασίλειου Κουρεμένου, απόφοιτου της École des Beaux-Arts του Παρισιού, καθηγητή Αρχιτεκτονικής του ΕΜΠ και τακτικού μέλους της Ακαδημίας Αθηνών, το κτήριο έχει επιλεγεί από το Γερμανικό Μουσείο Αρχιτεκτονικής ως ένα από τα πιο αξιόλογα νεολληνικά κτήρια.

Η κ. Μαρίνα Κουρεμένου, μικρανιψιά του αρχιτέκτονα, εγγονή του αρχικού ιδιοκτήτη, ιατρού Μιχαήλ Κουρεμένου από την Κωνσταντινούπολη και μία εκ των τεσσάρων συνιδιοκτητών της οικίας, λέει: «Το σπίτι ήταν πάντα αντικείμενο έρευνας, μελέτης και ενδιαφέροντος από Ελληνες και ξένους φοιτητές και αρχιτέκτονες».

Στην ψηφοφορία του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου και του Κεντρικού Συμβουλίου Νεωτέρων Μνημείων, η κατεδάφιση αποφασίστηκε με διαφορά μιας ψήφου, εκείνης του προέδρου – ο οποίος

Μπουλντόζα στην τέχνη

διέθετε διπλή ψήφο! Από αρκετές πλευρές υποστηρίχθηκε ότι επρόκειτο για μία πλειοψηφία «ηθικά και πολιτικά αδύναμη».

Η κ. Κουρεμένου τη χαρακτηρίζει «μεθοδευμένη». Εχει τους λόγους της: «Η κοινή συνεδρίαση του ΚΑΣ και του ΚΣΝΜ έγινε στις 3 Ιουλίου, ενώ οριστήκε αιφνιδιαστικά στις 29/6. Δεν μας ειδοποίησαν ως ώφειλαν. Η πρόσκληση παράστασης για την 3η Ιουλίου μας παραδόθηκε στις 16 Ιουλίου! Το μάθαμε, όμως, και προλάβαμε να παρουσιάσουμε τις θέσεις μας. Λίγο πριν από την ψηφοφορία, υπάλληλος του ΥΠΠΟ ζήτησε από μέλος του ΚΣΝΜ και διευθυντικό στέλεχος του ΥΠΠΟ, που είχε εκφραστεί ανοιχτά υπέρ της διατήρησης του κτηρίου, να μεταβεί σε επείγουσα δουλειά του ΥΠΠΟ στο Σουύνιο (στις 7 μ.μ.!), με αποτέλεσμα να μην ψηφίσει. Εάν παρέμενε, η ψηφοφορία θα είχε λήξει με 13-12 υπέρ της διατήρησης».

Tο e-mail με το δυσάρεστο νέο του αποχαρακτηρισμού ταξίδεψε σε όλο τον κόσμο. Ο κ. Λιάπης και ο προκάτοχός του έχουν δεχτεί χιλιάδες e-mails που κάνουν έκκληση για τη διατήρηση του κτηρίου. Οχι μόνο από πολίτες, αλλά κι από σημαντικούς διεθνείς ιστορικούς και αρχιτεκτονικούς οργανισμούς.

«Όλη αυτή η κινητοποίηση, το διεθνές ενδιαφέρον, οι επισκέπτες που κάνουν ουρά έξω από το κτήριο για να υπογράψουν, δείχνουν την έντονη επιθυμία για αρμονική συνύπαρξη μουσείου και διατηρητέων και για τη διαφύλαξη του μετώπου της Δ. Αρεοπαγίτου. Είναι μια επιθυμία για λύσεις που έπρεπε να δώσει το ίδιο το ΥΠΠΟ. Και όχι για άρνηση αποδοχής του "μο-



© I. THANASSIS STAVRAKIS/AP PHOTO

Ετοι θα καταλήξουν; Η σκονή από την κατεδάφιση των παλιών πολυκατοικιών, που «έφυγαν από τη μέση» προκειμένου να κτιστεί το νέο Μουσείο, κινδυνεύει να επαναληφθεί και μάλιστα με πολύ πιο αξέλογα θύματα. Η νοοτροπία της μπουλντόζας φαίνεται ότι είναι για τα καλά σφηνωμένη στα μυαλά της κυβέρνησης.

ντέρνου», όπως κακώς ερμηνεύεται» λέει η κ. Κουρεμένου.

Ο ΣΑΔΑΣ και το ΤΕΕ υποστηρίζουν ότι η διατήρηση των κτηρίων αποτελούσε όρο του αρχιτεκτονικού διαγωνισμού για το νέο μουσείο. «Οι μελετητές του έργου γνώριζαν και είχαν λάβει υπόψη τους την παρουσία των κτηρίων αυτών, όπως αποδεικνύεται από τα σχέδια και τις μακέτες τους» μας εξηγεί ο κ. Σιαπίδης. Ακόμη και στο φυλλάδιο με τίτλο «Ένα μουσείο φιλικό προς τον επισκέπτη» όχι μόνο φαίνονται καθαρά τα δύο διατηρητέα, αλλά υπάρχει και σχεδιάγραμμα το οποίο τεκμηριώνει την απρόσκοπτη θέα από την αίθουσα των γλυπτών του Παρθενώνα προς την Ακρόπολη. Μέσα στη δίνη των διαμαρτυριών, επιστρατεύτηκαν δικαιολογίες, όπως η αισθητική όχληση από τις πίσω όψεις των κτηρίων, κάτι που μπορεί να αντιμετωπιστεί με τρόπους πιο οικονομικούς από την κατεδάφιση.

Οι ένοικοι του κτηρίου Κουρεμένου έχουν δύο προτάσεις του αρχιτέκτονα περιβάλλο-

ντος και τοπίου, Θωμά Δοξιάδη. Η πρώτη είναι κατά βάσin φυτευτική και θα υμίζει το τοπίο που βλέπει κανείς ακριβώς από πίσω, στη Διονυσίου Αρεοπαγίτου και στον αρχαιολογικό χώρο. Η δεύτερη είναι «Ένα πολύ μεγάλο πάνω με πτυχώσεις, στη λογική που ο Κρίστος καλύπτει τα κτήριά του. Πάνω του θα αποτυπώνονται φωτογραφίες με τα αγάλματα του Παρθενώνα». Ταυτόχρονα, η Αρχιτεκτονική Σχολή του ΕΜΠ οργανώνει διαγωνισμό μεταξύ των φοιτητών για την εναρμόνιση των πίσω όψεων των κτηρίων με τον περιβάλλοντα χώρο. Όλα γίνονται, λοιπόν!

Eκίνο που δεν γίνεται είναι να κατεδαφιστούν τα κτήρια χωρίς δεύτερη σκέψη. Η οικία Κουρεμένου αποχαρακτηρίστηκε από μνημείο, αλλά παραμένει διατηρητέα από το ΥΠΕΧΩΔΕ, όπως και το κτίριο στο Νο 19. Η αυλαία θα πέσει μόνο εάν ο υπουργός Γ. Σουφλιάς βάλει την υπογραφή του. Θα το κάνει άραγε; ■

Μπουλντόζα στην τέχνη